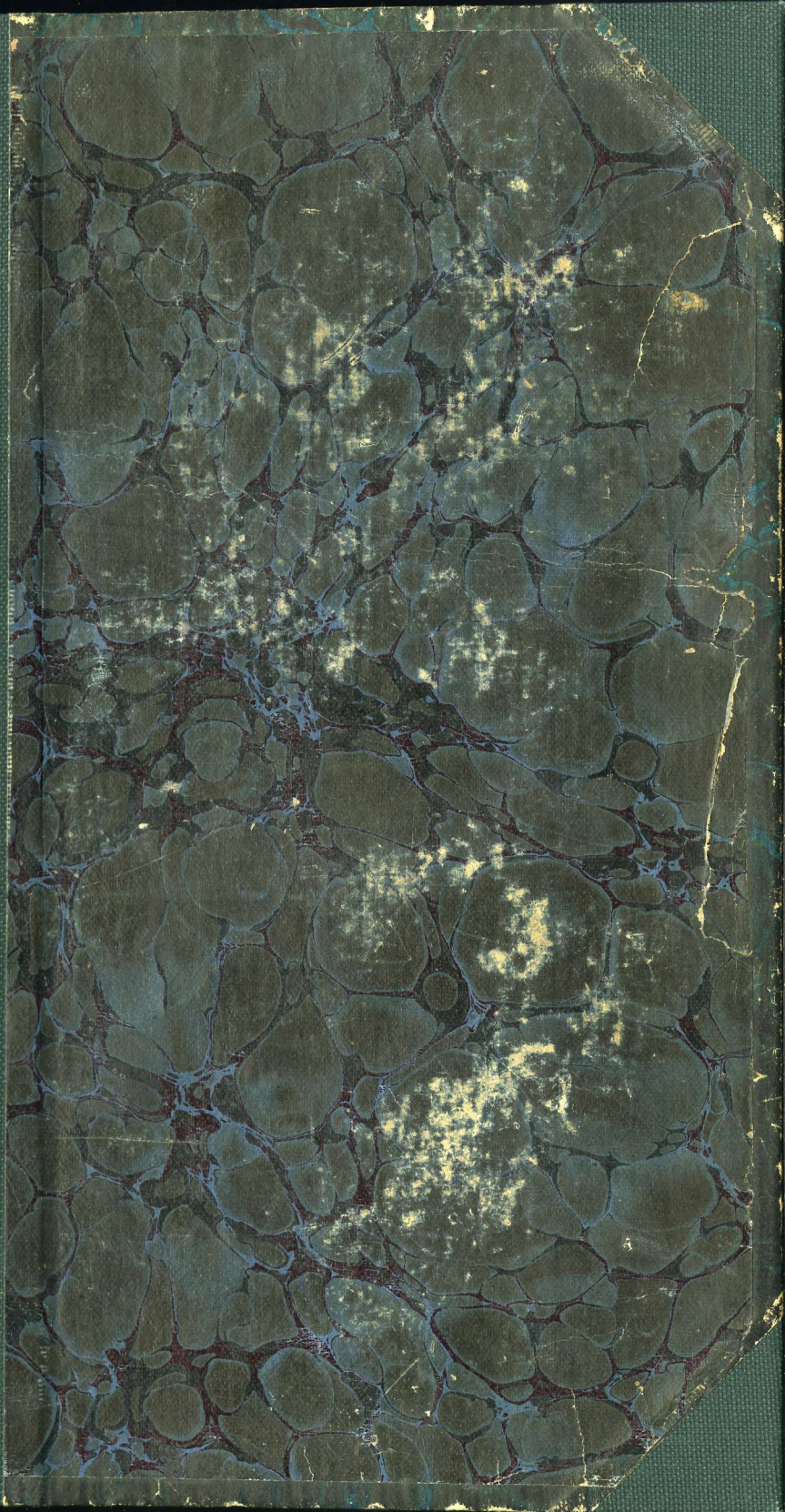

Politikai
röpiratok.

32.

32

237

27

HIJUK HAZA
A LEGNAGYOB B HAZAFIT,
KOSSUTHOT!

NYILT LEVÉL
A HAZA NÉPÉHEZ.

IBTA
ERBA ODESCALCHI INCE.

10

BUDAPEST,
NYOMATOTT RIGLER JÓZSEF EDÉNÉL,
Kecskeméti-utca 11. sz.

1875.

Dr BALLAGI GÉZA.

75

Egy nagy horderejű, minden jó hazafit egyformán érdeklő elmulasztott kötelesség fekszik előttünk: ennek teljesítésére inti az idő a haza gondolkodó és tenni kész népét.

Száz- meg százezer, sőt millióknak ajkáról gördült le már a pótolhatatlan nagy veszteség érzete, — a haza történelmében a legfényesebb lapon, a nép szabadságát hirdető tündöklő betűkkel irt halhatatlan — nagy hazafi **Kossuth Lajosnak** távolléte.

A sok földet bejárt számüzött **nagy hazafi** végre Olaszországot választotta lakhelyéül; három éve pedig annak, hogy magam is kevés megszakítással ott tartózkodom s nagy lelki nyugalom és áhitat hat át mindig, valahányszor e **nagy hazafi** küszöbét átlépek: szivemből ohajtanám, ha ezen lelki érzelmet minden tisztelőjével megoszthatni tehetségemben állana.

A **nagy hazafival** való sűrű találkozásom alatt mindig erősebben győződtem meg arról, hogy távolléte mily súlyos csapás és szerencsétlenség hazánkra nézve, de hogy nem hozott magukra a Lajtántuliakra nézve az 1848 törvényeknek általa meg nem akadályoztathatott félremagyarázása sem hasznot, melyek az **öreg urnak** jelenlegi nyilatkozata szerint is távolról sem az Austriától való szakadásra, hanem csupán a haza jogainak biztosítására és a 360 éven át meg nem szakadt folytonos viszálynak megszüntetésére hozattak, — azt a sokféle nyomort árasztó kormányok által okozott nagy károk, zavarok, továbbá Solferino és Sadova, nem

különben a hazánkra is rontó hatást gyakorolt bécsi pénzkatastrofa (az ugynevezett krach), a mely, mint látjuk, koránsem hordta össze — a számára jól megépített pályán — az áldozatokat; ugy a mostani minden tekintetben szomorú s gyászos viszonyok elegendőkép igazolják: valjon ki állithatná, hogy a napról napra óriási lépésekkel eláramló zavar, nyomor, fejetlenség és megalégedetlenség miatt a talán bekövetkezendő és már közelebb álló események, mint sem gondolnók, az eddig is csekély szerencse kegyeiből jobbat fognak-e hozni?

Ha mindezek daczára e szomorú körülményeinknél fogva a **nagy hazafi** köztünk nem lehet, tegyük meg legalább annyit, hogy vele egyetemesen érzett fájdalmainkat, a mennyiben lehetséges, enyhítsük, erősítsük meg vele a lehető legszorosbra összekötő kapcsainkat, hogy a követendő utat lépésről lépésre nekünk kijelölhesse; kétségtelen, hogy a tőle nyert magasztos eszmék erőt adandnak az általa kitüzendő pályán való biztos haladásra is.

Hijja haza a nép a nagy hazafit! Ennyivel már az iránta tartozó tiszteletből is régen köteles volt volna a nép; igaz ugyan, hogy ezen vád alá azon néhány választókerület, melyek képviselőjöknek való megválasztása által annak eleget tettek, nem esik; — ámde azon meggyőződésből kiindulva, mikép az nem bünös szándékból, hanem részint félrevezettetésből, részint pedig az eljárás módjának hiányában mulasztatott el, legyen szabad utmutatásul e soraimmal szolgálhatnom.

Mit várhatunk ugyanis, ha kezeinket ez égneke emelve, nyomorunk felett panaszra fakadunk és a természet által az önsegélyt parancsoló törvényt: „Segíts magadon ember és az Isten is megsegít“, megtagadjuk?

Minthogy pedig minden jó hazafinak a haza érdekében közreműködnie legelső kötelessége, meg vagyok győződve, hogy a haza minden befolyásosabb fia megyejében a morális befolyásra nézve minden legvékonyabb szálat is kezébe fog ragadni és a választó-kerületekben (már a kö-

vetválasztási kérdés tekintetében is) egyének, szabadelvű városok, községek, nevezetesen pedig az egyletekkel (nemzetiségi különbség nélkül) ezen nyílt levelet közölve s ezt velök minden részben megvittatva közre fog működni, hogy a **nagy hazafi** honunkba hívassék vissza. Hogy pedig a népek e tekintetbeni manifestációja a legjobb eredményhez vezethet, ez bizonyára könnyen belátható.

A mi különben magát a meghívást illeti, — a meghívólevelek a vezetők által készítetvén, egészen egyszerűek legyenek (azonban ne egyöntetű chablonszerű munkák), a kebelből fakadó minden indulat, szenvedély és személyeskedésektől menten, elég ha benne a napról napra mélyebben sülyedő — senki által sem tagadható — szomorú állapotra, végelszegényedésre és pusztulásra történik a legszenvedélytelenebb modorban hivatkozás.

Maguknak az aláírásoknak, — természetesen minden testület külön meghívást küldvén, — a hol csak lehet, a városok, községek és egyletek nevében kell történniök; de az aláírás minden körülmény közt a lehető legnagyobb számmal történjék, mert természetes, hogy a tömeges részvét adja meg a közvéleménynek valódi kifejezését.

Foglaljon tehát a mi ohajunk kifejezése is a külföld és a szabad Amerika leghatalmasb városai s egyletei által a **nagy hazafinak** küldött s halomban álló arany, ezüst és biborba foglalt 30,000 aláírással is ellátott nagybecsű, — minden adományozott rendjelt homályba borító, — emlékek közt méltó helyet.

Miután pedig a történelem azt tanúsítja, hogy a fődolog az embert a maga helyére állítani, tudvalevő tehát mindenesetre, hogy az e célra törekvő honfiak buzgalmatól s attól függ e kérdés sikeres megoldása, hogy azok, kik e feladatra vállalkoznak, a továbbterjesztésre ügybuzgó férfiakat nyerjenek meg; ennélfogva a teendőket mindenesetre ügyes, befolyást szerezni képes és higgadt kezekre, még pedig azon utasítással kellene bízni,

hogy a netalán felmerülendő akadályok elhárítására minden legkisebb körülmény figyelembe vétessék; általában pedig mindenki iránt a legnagyobb előzékenység volna tanusítandó, ennek rendesen a közelismerés lévén jutalma.

Ezen kérdés tekintetében netaláni akadályok felmerülése esetére nézve önmagamhoz intéztem a kérdést: mi akadályok gördülhetnének tulajdonképen elő? A nemzetiségi kérdések, a melyek miatt a Deák-párt a haza függetlenségének helyreállítását veszélyesnek tartotta, — e tekintetben az ellenkezőnek bebizonyítására nézve a legfényesebb bizonylatokra utalhatunk; azon vidékeken ellenben, a hol ezen kérdés nem fordul elő, ott ez természetesen akadályul sem szolgálhat.

A napirendre tűzött nemzetiségi kérdés tekintetében tehát a szerbek, valamint a horvátokra nézve is valjon nem teljes joggal állithatjuk-e, hogy a szávántuli rokonaik előestéjén álló szabadságharcza ellen, a melynek kitörése csakis idő kérdése, egyedül egy független Magyarországgal való szoros összetartás által lehetnek biztosítva; és át is fogják látni, hogy csekély számuknál fogva erős és őszinte összetartás nélkül a nemzetek nagy concertjében közreműködni hivatva nincsenek s hogy az érzékazonosság folytán, — a mesterségesen előidézett egyenetlenség miatt, — mindig csak alárendelt állásban való tespedés képezi sorsukat; kétségkívül elegendőkép meggyőződhetek már arról is, hogy számukra a szávántuli rokonaikkal való szoros összeköttetésre nézve a megavasult politikában nincsen köszönet, a mely századokon át hitegetés és ámitással, — a folyvást tartó véres küzdelemnek kitéve, — az Európa többi nemzeteivel való egyforma haladásra nézve vaskezzel lebilincselve tartotta.

Nem kevesebb érdek kötheti a románokat arra, hogy havasontuli rokonaikkal szemben jobb állást foglaljanak; de a tót és orosz ajku hazánkfiainak sem lehet érdekökben elkülönzött állást keresniök, hogy elgyengülve idegen érdekeknek martalékává váljanak; — a kis népcsoportoknak hatalmát csakis erős és ren-

dithetetlen összetartás biztosíthatja, mi pedig a szabadságot, illetőleg a jólétet hozza magával.

Nagy súlyt fektet ám az **öreg ur**, — a ki szabad-érzelménél fogva az önzés szűk keretén kívül áll, — a népek közti egyetértésre; a nemzetiségi kérdést, a haza feloldarabolását kivéve, az igazság és méltányoságon is tulvéli megoldandónak, nem irtóztván a nemzetiségek nyelveinek a parlamentben való használatától, sem pedig ott, a hol ezek csoportosan vannak, a megyék érdekeik szerinti területezésétől. Hamis állítás az, mintha ő 1848-ban a nemzetiségek ellensége lett volna, kétségenkivüli dolog ellenben, hogy ezek az ellenkezőről tökéletesen meg is vannak győződve.

Továbbá mi szolgálhatna még akadályul Kossuth hazahívására nézve; a hivatalos közegeknek netaláni ellenműködése? Hiszen alig volna hihető, hogy ezek egyesek ambíciója és magánérdekei miatt, — nem kétkedhetvén a mindenesetre bekövetkezendő rendszerváltozások felett, — magukat jövőre nézve végkép lehetlennékké tegyék; — tehát ha segíteni nem, de rontani sem fognak.

Most pedig még egy felséges nagy tér nyílt meg: a Deák-párt sok önálló szabadalvú kitűnő tagja a dolgok menetével végkép elégületlenül attól visszavonult; ezek között Kossuthnak sok jó barátjai is vannak, kiket a barátságos egyetértés, eltekintve a nagy áldozatoktól és a haza függetlenségének feláldozásától, vezetett ugyancsak Deák, — nehányan kívül senki által szerencsésnek nem mondható, zászlója alá. Mindezeket megnyerni, — a mi a mostani helyzetnél fogva nem lehetetlen, — mindenesetre nagy szerencse volna.

Hogy pedig a kivitel minél biztosb alapra legyen fektetve, kiindulási pontokul azon községek szolgáljanak, a melyekben a legerősebb és biztosabb támaszra számolhatunk; aztán kell csak a nehezebbekhez áttérni, a legnehezebbeket végre legutóljára kell hagyni; de itt se legyen semmi sem elmulasztva, mert hát az emberek olyanok, ha egyikök megindul, a többi aztán már utána

megyen; különben nem is várt körülmények is merülhetnek fel, a melyek a legfényesb eredményre vezethetnek.

Az életben minden a körülményektől függ: a kedvezőket a maguk idejében felhasználni tudni, mindenesetre a legnagyobb ügyesség; elég sajnos ugyan, hogy oly szomorú körülményekre lehet, illetőleg kell hivatkoznunk, hogy míg egyesek dús gazdagokká lettek, millióinak az uzsorástól családjának az éhenhalástól való megvásárlásból százszoros kamat mellett kölcsönözött pénzen vett falatját veszik ki szájából, és hogy a szegénynek napszámra menő szekere elől lovát fogják ki; hogy az adótörvények ma-holnap a krachban elpusztult kereskedő váltójával egyenértékben fognak állani; hogy közel állunk már azon régi német közmondáshoz: „Wo nichts ist, dort hat der Kaiser das Recht verloren“ („A hol nincs, ott ne keress“); hogy a nép a **Bach gyöölött és elítélt korszakát**, a midőn minden jóra való ember a fejét a hona alatt hordta, a Deákéhoz képest **áldásosnak** tartja; mit a frázisokat nem ismerő számtan, a minden szegény kezében könyekkel áztatott, kérlelhetlen Steuer-Executor számlájával világosan igazol: ha az elmondottakat vívmányoknak kell venni, akkor — nem a jól meghizottakra, hanem a népre értve — nem „győzni“ mindenesetre csakis nagy szerencse lett volna.

A pártkérdésekre sem mulaszthatjuk el rövid pillantást vetni.

A Deák-pártra nézve meg kell jegyeznünk, hogy Deákot a consorteria csakhamar annak megalakulása után az inhamberi méltóságra emelte; az inhambereknek azonban ezredeik dolgaiba semmibeszólásuk sincsen; továbbá hogy a párt már jóval felbomlása előtt moschus és morphinnal tartotta fel magát; a követ-választási központi választmányoknak — a galvanismus erejével való — megalakítása pedig, a minek sikerét maguk a gépvezetők sem merték reményleni, utolsó életszíkrajá volt; mi részünkről senkit sem iparkodunk a Deák-párt feltámadása iránti hitében meg-

ingatni, azonban mint jó keresztények a holtak feltámasztását csakis az utolsó ítélet napjára hisszük és ennek Lónyay úr személyében való resurrectióját csakis egy kérész életének tekinthetjük. — Lehetetlenségének kimutatása végett saját fegyverét, a magyar tudományos akadémia statisztikai bizottmánya által 1861 évben a Magyarország földterületi viszonyairól s adóiról kiadott (önmaga által épen nem érvényesített) munkáját használjuk fel ellene, a melyben a 136 lapon az adónemekre azt mondja:

E számok tagadhatlan bizonyosságai oly állapotnak, mely a nemzetgazdászati és a pénzügy történetében talán hallatlan —

Bizonyára nem mondhatjuk azon kormányrendszer helyesnek, mely mellett egy év alatt a birodalom egyik felében — az adóra 1.623,831-szer ingóságok vetettek el zálogul s 18,439-szer fekvő birtok tétetett zár alá. Ha valami úgy ezen számok a legmegkövesültebb lelkű börzeügyért is meggyőzőtnek arról, hogy a monarchia pénzügyi eljárásának elveit lényegesen meg kell változtatni.

A 159 lapon pedig azt mondja, hogy e súlyos egyenes adók elérték azon határt, midőn sok helyt annak behajtása már csak a nemzetgazdászati tőkeértékek rovására történhetik.

A 160 lapon pedig a beviteli és kiviteli vámok s. t. más kérdésnél azt állítja, hogy ezeknek kivitelére egy egész sereg új hivatal és tisztviselő s több ezer fináncz szükségeltetik.

A 176 lapon a dohányegyedáruságra nézve azt hozza fel: Azt sem tekintették, mennyire ellenkezik a dohány-monopolium behozatala egy kiválólag földmivelő nép szokásaival és életmódjával.

A 192 lapon a bélyeg és egyenes illetékek és díjakra nézve azt írja: Ha egy magyar ember a határon túl vetődött s ha tapasztalta, hogy minden kártya, naptár, ujság, sőt árjegyzék vagy hirdetés, mely a Lajtán túl kezébe kerül, mulasztatlanul a díjfizetést tanusító kétfejű sassal van ellátva,

könnyebbnek érzi magát, ha ismét a fekete-sárga sorompót háta mögött látva, a bélyeg- és közvetett adóilletékektől ment országba jutott —

hogy ezen adónemek az elviselhetés végső határaig vitettek.

A 201 lapon az árvák ügyét is szinte szíven hordja Lónyay úr; azt mondja, hogy az árva-ügyi kezeléseek egészen felemésztek a kisebb örökséget.

A 228 lapon is igen szépen okoskodik: hogy azok, kik gondosan számokban állítják össze anyagi állapotukat — — —

előre szoktak menni, úgy a nemzeteknél és államoknál csak úgy várható biztos előmenetel, ahol azok, kik sorsukat intézik, a mult eredményeit mérlegelik, hogy a jövőt bizton előké-szithessék.

A mint hogy ő mindent csakugyan igen jól elő is készített.

Lehetetlenségét bővebben mutatja ki egy ismeretes lap is.

„Hol legnagyobb a szükség, ott legközelebb van az Isten segítsége“ gondolják magukban Bécs és Budapest állambölcsei s merészen kitárják karjaikat Lónyay Menyhértre, a derék Lónyayra; kétségtelenül merész fogás. Alig hihetnénk az első szóra lehetőségében; ledörzsöljük szemünket s újra olvassuk a hirt s valóban úgy van: Lónyay Menyhért, Lónyay gróf ki fogna a mocsár-ból hurczoltatni, melybe a derült napokban dobatott s megfogná menteni a hazát, a Lajtán inneni és tuli nagy hazát.

A derék Menyhértnek nevenapja volt a három királyok napján s ekkor lehetetlen lett volna fölségesebb ajándékot kapniamint ama biztosítást: mikép lehetővé tétetik, hogy hazája sorsát ujonlag ügyes karjaiba ragadhassa, mert hát őt nemes hazafiúi tűz he-viti s önzéstelenül hozta mindenha munkáját és fáradalmaait a haza javára, a mennyiben a maga részére csak egygrófi czimet s néhány milliócskát ragasztatott némi emlékül ujjaira.

Lónyay bukása után alig merték huszan magukat hivi-nek nyilatkoztatni pártja tagjai közül s ezeket is oly kö-telések fűzték hozzá, melyek semminemű politikai érdekekkel sem rokonosak. De a merész ember nem esett kétség-be; buzgón rendezé fényes vacsoráit s csak ha-mar pártot toborzott magának, mely szemérem nélkül nevezette magát vacsorapártnak.

Valahányszor előtérbe állittatik a pesti állandó válságok alkalmával egyik vagy má-sik combinatióban barátai vagy közegei által, a felriadt közvélemény általános felkiáltása ijeszti vissza.

Persze nehéz dolog most már a teljes bomlásnak indult Deák-pártot újra rendbe-sorba szedni s a kormány gyepölőjét lankadt kezeiben megtartani. Hogy mennyire nehéz lehet ez, legvilágosabban tűnik ki abból, hogy Andrássy gróf minden más tekintetét figyelmen kívül hagyni s Lónyay Menyhéltre, a politikai és pénzügyi **corruptionnak** a közvélemény által megbélyegzett **nagymesterére** kényszerül karjait kitárni. Be van ezáltal igazolva Andrássy zavara, de egyszersmind szomorú világot vet ez Magyarország kétségbe esett helyzetére is. Lónyay neve a miniszteri kombinációban a legnagyobb sülyedés bélyegét jelenti Magyarországon! Még szomorubbna tűnik fel a helyzet, ha meggondoljuk, hogy koránsem az országnak a nyomortól való megszabadításáról van itt szó, melyre Lónyay oly buzgón munkált közre, hanem csak arról, hogy Lónyay régi háziszereivel elhalasztassék a pillanatnyi zavar. Lónyay még nem miniszter ugyan de komolyan beszélnek lehetőségéről, hogy már ez által is eléggé jellegezve vagyis inkább megbélyegezve van a helyzet.

Hogy tehát minden közügybe való beavatkozástól eltávolítsuk: **szavazzon neki az egész ország lakosága bizalmatlanságot.** *)

A conservatív pártra azt kell megjegyeznünk, hogy az öreg traditiónak többé életet adni nem lehet. — Itt a sors egyébiránt kedvez is nekünk; mert látszik, hogy a párt is meghozza áldozatait a Deák-párt hulláival való együtt temetkezésre: egy pillanat műve lehet, hogy egy része nekünk nyujtandja jobbját.

A balközéppárt vezérei önmaguknak lettek sirásói; több mint valószínű, hogy az életben maradt sereg a mi pártunk erősítésére jövend.

A sok experimentatio is elérte végét; a 48-iki sértetlen alapon kívül nincsen már több próbálni való; ez az utolsó, melynek reménybeli „gyenge“ eredménye, hacsak a hatalom részéről gyámolításban nem részesül, annak ugyan maga támaszul nem szolgálhat.

*) Az eljárás módjáról alkalmilag.

Szerző.

A clerusra nézve, a melylyel annyira ijesztgetnek, azt kell felhoznunk, hogy ennek semmi oka sem lehet, miután állása a nép által még csak legkevésbé sincs veszélyeztetve, — a nép érdeke ellen dolgozni; a néppel tartva tehetségében álland ellenben az áramlat lefolyását csendesen eszközölni; ha azonban ez áramlat ellenében gátnak használtatja fel magát, akkor a Roma falai alatt az orkán által tövéből kiszakított törzsre — (mint megtörtént dologra) emlékezhetnek vissza; különben igen is jól tudja azt a clerus, hogy ha a nehéz időben a nép ügyén való segítsége által magát azzal identificálja, ezáltal minden vihar ellen biztosítva leend; mert nem lehet a népnek érdeke azon kis alapot, mely a szükség idejében számára készen áll, egy hajszálnyival is meg rövidítettetni engedni. Aztán jól tudja a nép, hogy ezzel a rovásukra elkövetett bűnöknek egy pici része sem tisztáztatnék le s hogy bizony nem sokat adnának érette. Látják azt jól, hogy az országnak egy negyede eladó és hogy boldognak érzi az magát, a ki az eladásra szorítkozik, ha azt realisálni bírja.

Ennélfogva kézzel fogható, hogy a népnek ezen alapot egy pillanatnyira való segítség miatt elpazaroltatnia már azért sem lehet, mert azáltal, — eltérve attól, hogy ezen javakból indirecte hasznot is vesz, — a papok tartása a nép vállára nehezednék.

De azt sem hagyhatjuk érintetlenül, hogy a clerus azt is tudja, mikép a mostani uton haladva egy hazaboldogító modern financier, mindezeket egy Ostbahn-forma deficitnek deckolására egy merész tollvonással a clique aprobatója mellett odadobhatja és az ellen aztán nem lenne ám apelláta.

Záradékul pedig szükségesnek tartom a mi nem igen épületes állásunkat is röviden körvonalozni.

Ha az országban a viszonyokat végignézzük, meggyőződünk arról, hogy **a mindennapi kenyérért való küzdelemre ébredő nép kétségkívül Kossuth tisztelőihez tartozik**, a sok hazaboldogító azonban azt különféle ígéretek, megvesztegetésekkel az urnához csalja, és ha

egyszer a mandatumot kicsikarta tőle (a többiaztán az ő gondja lévén), a modern Verwaltungs-rathokképen — a napról napra nagyobb adósság-csinálás után, a szinte mindennap emelkedő nagyobb deficitek kimutatását nyújtják küldőiknek.

Boldog Isten, 15 millió nép hogy engedi magának a koldusbotot kezébe szorittatni! Valóban roppant helyzet. — Fel kell tehát a népet tétlenségéből rázni, — a mi a mostani szomorú állapotnál fogva valóban nem nagy fáradságba kerül és arra ösztönöznöni, hogy a sok irástudót mint a farizeusok ne kövessék, hanem bűnlajstromukat eléjük tartva, mellőzzék; különben lehetetlenné válik tőlök megszabadulni.

A nagy hazafinak honunkba való hazahívása által a népben a vér erősebb lüktetésbe jövén, a képviselő-választásokra nagy előnyül szolgálna; s jó irányba terelve a hazaboldogítók sorait kétségkivül hatalmasan megritkítaná.

Ha azonban a választásoknál az ellenpárt ismét dialát ülné, — ámbár ez fájdalmas tapasztalás volna, de nem határozná, mert maguk a fejedelmi trónbészédek azáltal, hogy annyira hangsúlyozzák, mikép a béke nincs veszélyeztetve, — más részéről bármennyire szépítsék is a dolgot; — el sem gondolható, mondja a sajtó, hogy a hatalmaságok közt való ellentétes érdekek, anélkül, hogy egyik vagy másik a keserű poharat ki ne üritse, kiegyenlítettethnének, — kétségkivüli dolog mindamellet, hogy a népnek folytonos ösztönzése a napról napra szomorubb állapotnál fogva a kívánt eredményre fog vezetni.

Azon pillanatban, a midőn eldől koczka és a hatalmaságok sorakoztak, kétségkivüli dolog, miszerént ismétlődhetnék az, hogy az európai kérdésekkel egyetemben az események színvonalán álló nagy hazafi ajtaján souverainek fognak kopogtatni és villogó szemekkel nézendnek az asztalán lévő s az erős tűzagnákhoz vezető szálakra; miután azonban az általa életbe hívott kérdéseknek a crystalisatio pontját az ő személye képezi és a népnek érdekében áll, e dolgoknak csendes lefolyását eszközölni és helyzetének

jobb fordulatot adni, — kétségtelen levén, hogy csakis nagy emberek keze alatt emelkedhetnek az államok nagysága, — kiáltásuk ki a nagy hazafi nevét, mire az első impulzust a fővárosnak, mint az ország közvéleménye irányzójának kellene adnia, — és a tények kérlelhetlen logikája folytán minden más kérdés a megrázkodott levegőben elpárolog; ha a nép hazajövetelét decretálni fogja, — az előtt ő is meghajolni tartozik.

A mint az egyes aláírások be leendenek végezve, méltóztassanak ezen magasztos feladatra vállalkozó honfitársaim az aláírási ivateket az illető vezetőktől folytonosan átvenni és ezek neveinek elősorolásával, hogy az öreg úr embereinek neveit tudja, kívülről:

K o s s u t h L a j o s urnak
czimezve, **Torino, Italia,**

Baraccone di Collegno

recommandálva elküldeni.

Azon körülményre nézve pedig, hogy miért küldessenek meghívások a vállalkozók által, meg kell jegyeznünk, (a mit mindenkiel, nehogy zavar történjék, tudatni is szükséges), hogy Baracconeban recommandált leveleknek átvétele bajos dolog, miután azokért Turinba kell menni, mert az olasz kormány rendelete szerint recommandált leveleket csakis az illetőknek adnak át; már pedig az **öreg úrtól**, jóllehet hála Isten, a legjobb egészségnek örvend és erős alkotásánál fogva még sokáig számíthatunk reá, — azt még sem kívánhatjuk, hogy minden levélért Turinba menjen.

Az aláírások kimutatása e soraim végén fölhozott utalás szerint volna eszközendő, megjegyezvén, hogy csupa ovatóságból minden meghívást az aláírásokkal együtt, de azon célból is, hogy meglegyenek, mindenesetre szükséges leend lemásolni; a mint pedig a kimutatásokat átvették s összeállítva lemásolták, sziveskedjenek azt a jelen mű szerzőjének hová-hamarább megküldeni; nem magyar ajku honfitársaim minden tekintetben érdekvézereikhez forduljanak. Csakis ezzel fogjuk a hazában levő közvéleményt kimutathatni. Szolgáljon ez albumul is a legnagyobb hazafinak.

Miután pedig budgetünket önmagunknak kell fedezni, illetőleg kikinek saját szivétől kell a költséget elszakítania, ennél fogva csakis olyanokat lehetne az ügyvezetéssel megbizni, a kik ezen csekély áldozatot, — a mennyiben ezt a szabadalvú városok, községek, egyletek és a haza ügyét támogatni kész egyének nem pótolnák, — meghozni készek leendnek, a mely legfelebb is némi utazás, levelezés, ezen levélnek lehetőleg minden kézhez juttatásából, (100 példány ára 10 frt minden könyvtárusnál megrendelhető,) állana; ha mindez megtörténend a győzedelem felett kételkedni sem lehet. Iparkodjunk tehát Isten segítségével, anélkül, hogy valaki által confundáltatni engednők magunkat, elveinket diadalra juttatni; a tér közös egyiknek csak úgy, mint a másoknak: a dolgoknak jobb fordulatot adni.

Ha ezen fontos dolog vezetését bárki személyesen nem vállalhatná magára, sziveskedjék legalább csupa hazafiui kötelességből is annak megyéjében más lelki ismeretes egyéneket nyerni.

Amint a főnebbiekből is kiderül, ohajtandó, hogy mindenki, a ki e nyílt levél birtokába jut, azonnal aláírási íveket sziveskedjék készíteni; ezek közül egyet magának tartson fen, a többit ellenben ügybuzgó honfitársaihoz küldje, melyekre elsőnek az egyes vezető, utána azok nevei irandók le egészben vagy a vezető által irt névhez jegyzett sajátkezü keresztvonással, a kik a célban velünk egyetértenek. A beküldött aláírási ívek a kibocsátóhoz volnának visszazármaztatandók, a ki ezeket Kossuth Lajos hazánkfiához küldi, előbb azonban lemásolja a neveket és az így nyert kimutatást a nem magyar ajkuak részéről érdekezééréhez, különben pedig igénytelen személyemhez küldi, kik azokat a napisajtóban közzéteendjük. Az így készülő album részére a névsorok küldése szakadatlanul tartson. Szerző, (lakása: Budapesten, IV. Kötő-utca I. sz.) minden tekintetben a legszívegyesebben ajánlja föl szolgálatát. Az aláírási ív legegyszerűbben így vezethető be: „**Hazánk legnagyobb fia, jöjj haza bajaink orvoslására!**“

Rigler József Ede, papirraktár, kö- és könyvnyomdája,
Budapesten, kecskeméti-utca 11 sz.

